

Türkmenistanyň Prezidenti Gurbanguly BERDIMUHAMEDOW:

— MENIŇ MAKSADYM TÜRKMEN DIPLOMATIÝASYNYŇ MILLI MEKDEBINI HEMMETARAPLAÝYN GOLDAMAKDAN WE DÜNYÄNIŇ IŇ ÖSEN TALAPLARYNA LAÝYK GELÝÄN BILIM ULGAMYNY SIZE ELÝETERLI ETMEKDEN YBARATDYR.

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! METBUGAT — INTERNET GAZETI

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

INTERNET NEWSPAPER

№ 22 2021-nji ýylyň 30-njy dekabry

Our main goal is to serve the Motherland!

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Internet gazetini 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar

«HALKYŇ ARKADAGLY ZAMANASY» ÝYLYNA BELENT RUH BILEN

2021-nji «Türkmenistan — parahatçylygyň we ynanyşmagyň Watany» ýyly hem eziz Diýarymyz üçin üstünlikli ýyllaryň biri boldy.

Ynha, nesip bolsa, «Halkyň Arkadagly zamanasy» atly şygar bilen geçjek 2022-nji ýylda hem halkymyz Gahryman Arkadagymyzyň daşynda jem bolup, belent sepgitlere ýeter, Watanymyz uly üstünlüklere beslener. Munuň şeýledigini 29-njy dekabrdä Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň ýolbaşçylarynyň, hormatly ilçileriň, ýokary okuw mekdebimiziň ýolbaşçy düzüminiň, mugallymlarynyň we talyplarynyň gatnaşmagynda ýylyň täze şygarynyň we nyşanynyň tassyklanmagyna bagyşlanyp geçirilen maslahatda çykyş edenleriň belent ruha beslenen sözleri hem bütin aýdyňlygy bilen tassyklaýar.

Milli Liderimiziň baştutanlygynda geçen şanly ýylda ata Watanymyz paýtagtymyz Aşgabadyň döredilmeginiň 140 ýyllygyny, mukaddes Garaşsyzlygymyzyň 30 ýyllygyny dabara bilen belläp geçdi. Ýurdumyz halkara gatnaşyklarynda hem täze derejelere çykdy. Ynha, hut şu ýylyň ahyrynda hormatly Prezidentimiziň Russiýa Federasiýasynyň Sankt-Peterburg şäherinde geçirilen GDA döwletleriniň Baştutanlarynyň duşuşygyna gatnaşmagy hem daşary syýasatymyzyň mundan beýläk-de has-da okgunly ösjekdigini görkezdi. Üstünlige beslenen «Türkmenistan — parahatçylygyň we ynanyşmagyň Watany» ýyly Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň

Halkara gatnaşyklary institutunyň taryhynda hem ýatda galyjy ýyllaryň birine öwürüldi.

2021 — 2022-nji okuw ýylyndan başlap, institutda tapgyrlyýan esasda Bolon ulgamy boýunça iki basgançakly bilime geçilip başlanandygyny hem bellemelidir. Institutda taýýarlygyň bakalawr ugry boýunça 3 sany, Halkara gatnaşyklary, Halkara ykdysadyýeti, Syýasy kommunikasiýa we internet žurnalistikasy, magistr ugry boýunça Sanly diplomatiýa, Halkara hususy hukugy, Halkara jemagat hukugy boýunça okuwlar okadylyp ugrady.

Halkara hyzmatdaşlygyny ösdürmek maksady bilen 2021-nji ýylyň 24 — 25-nji oktýabrynda Gazagystan Respublikasynyň Prezidentiniň ýurdumyza bolan döwlet saparynyň çäklerinde Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty bilen «Al-Farabi adyndaky gazak milli uniwersiteti» täjirçilik maksatly bolmadyk paydalar jemgyýetiniň arasynda özara düşünişmek hakynda Ähtnama gol çekilendigi hem aýratyn bellemäge mynasypdyr.

Hormatly Prezidentimiziň 2021-nji ýylyň 9-njy iýulynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň işini kämilleşdirmek baradaky gol çeken Kararyna laýyklykda, Strategik barlaglar boýunça ylmy merkezi, sanly ulgamlar we maglumat kommunikasiýa bölümi açyldy. Hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda Bitarap Türkmenistanyň daşary syýasy üstünlüklerini ýörelge edinip, geljekki ykbalyny diplomatiýa we halkara gatnaşyklary ugrundan hünärmen bolmaga bagyşlaýjak aýratyn zehinli ýaşlary ýüze çykarmak maksady bilen Ýaş diplomatlaryň mekdebi döredilip, umumybilim berýän orta mekdepleriniň 9 — 11-nji synp okuwçylarynyň arasynda «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyly-paýhas bäsleşigi geçirilýär.

Tamamlanyp barýan ýylda institutyň talyplary halkara bäs-

leşiklerinde 3 sany altyn, 1 sany kümüş medala, 2 sany bürünç medala mynasyp boldular. Döwlet derejesinde geçirilen bäsleşikleriniň netijeleri boýunça institutda okaýan talyplaryň 3-si 1-nji orna, 7-si ikinji orna, 8-si 3-nji orna mynasyp bolup, ýylyň dowamynda jemi 21 diploma eýe bolmagy başardylar.

2021-nji ýylda Halkara Gyzyň Haç Komitetiniň Russiýa Federasiýasynyň, Belarus Respublikasynyň we Moldowa Respublikasynyň sebitleýin wekiliýetiniň guramagynda hünärmenleriň arasynda geçirilen «Halkara ynsanperwerlik hukugy we robotlar» atly düzme (esse) bäsleşigine we GDA-nyň ýaş halkaraçylarynyň A.A.Gromyko adyndaky bäsleşigine institutymyzyň mugallymlary ylmy işleri bilen ýeňiji boldular. 2021-nji ýylda Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi we Türkmenistanyň Ylymlar akademiýasy tarapyndan ýurdumyzyň ýaş alymlarynyň arasynda geçirilen ylmy işleriň bäsleşiginiň netijesi boýunça 1 mugallym we 2 talyp baýrakly orunlary eýelediler, şeýle hem institutymyzyň talyby Türkmenistanyň Ýaşlar baýragynyň eýesi diýen hormatly ada mynasyp boldy. Şeýle-de institutyň mugallymy we talyby Türkmenistanyň Prezidentiniň «Türkmeniň Altyn asyry» atly baýragyny almak ugrundaky bäsleşikde ýeňiji boldular.

Türkmenistanyň Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi Geňeşi tarapyndan geçirilen «Türkmenistan — parahatçylygyň we ynanyşmagyň Watany» ýylynyň iň gowy internet web saýty» atly

bäsleşikde Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň www.iirmfa.edu.tm web saýty birinji orna mynasyp boldy.

Ýeri gelende belläp geçsek, institutymyzyň guramagynda ýurdumyzyň ýokary okuw mekdepleriniň arasynda halkara derejeli bäsleşikleri hem geçirildi. Olaryň hatarynda «Halkara parahatçylyk üçin köptaraplylyk we diplomatiýa günü» mynasypbetli Türkmenistanyň daşary syýasy üstünlüklerine bagyşlanan iňlis dilindäki onlaýn zehin bäsleşigini,

«Halkara hukugy» boýunça internet olimpiadasy, Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň şanly 30 ýyllyk baýramy mynasypbetli «Garaşsyzlyk, Bitaraplyk — ösüşiň goşan ganaty» atly çeper-publisistik makalalar bäsleşigini, Halkara Bitaraplyk günü mynasypbetli «Türkmenistan — Bitaraplygyň

mekany» atly fotožurnalistika bäsleşigini, Türkmenistanyň diplomatik işgärleriniň günü mynasypbetli «Rus dili — milletara gatnaşyklaryň we diplomatiýanyň dili» atly rus dili boýunça zehin bäsleşigini görkezme bolar. Bagtyýar talyp ýaşlar döredilýän şertler üçin mähriban Arkadagymyza alkyş sözlerini aýdýarlar.

Goý, «Halkyň Arkadagly zamanasy» diýlip atlandyrylan täze 2022-nji ýyl has belent derejelere ýetilýän, rowaçlyklara we üstünlüklere beslenýän ýyl bolsun!

Miwe NABATOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň mugallymy.

(Soňy. Başlangyjy gazetini geçen sanynda).

Şol wagtlar men kino düşmäge Moskwa baran Hojam aga bilen taňşyp, ondan saz sungatynyň inçe syrlaryny içgin öwrendim. Men Moskwada okan döwürümde dramaturglar bilen režissýorlary bile okatdylar, bu bolsa meniň bu ugurdan has hem kämilleşmegime uly itergi berdi. Men nirede näme iş etsemem, aýdym-sazymy, dutarymy hiç wagt taşlamadym. Ine, şu deliller hem dutaryň maňa ynanylmagyna esas boldy. Gadym halypalaryň eli degen dutaryny men gözümiň göreji ýaly aýap saklaýaryn. Sebäbi ol taryhy çuň, uly, taýsyz hazynadyr.

— Size şeýle uly ynam bildirilmeginiň saz bilen içgin meşgullanmagyňyzdan başga-da maşgala ýörelgeleriňiz bilen hem bagly ýeri barmy?!
— Elbetde, meniň kakam Mämmed Hal-mämmedow bagşy, taryhçy we suratkeş bolansoň, ählimize aýdym-saz sungatyny öwretti. Soňra men Moskwada artistçilik boýunça 5 ýyl bilim alyp geldim. Ilki gelip, «Ýaş tomaşaçylar» (häzirki Alp Arslan adyndaky milli drama teatry) teatrynda işe başladym. On ýyl şol ýerde zähmet çekenden soň asyl arzuwym – kinorežissýor bolmak arzuwym meni günüme goýmady.

— Bilbil aga, söhbetdeşligimiziň şu ýerde Şükür bagşynyň öz dutarynda parahatçylyk sazýandan, dostluk, doganlyk sazýandan bir bölek çalyň beräýseňiz gowy bolardy!
— Baş üstüne.

(Bilbil Mämmedow halypa sazandanyň gymmatly dutaryny eline alyp, ony sazlap, halypasyny ýatlap, diplomatiýanyň sazyny çalmaga başlady. Hakykatdanam, bu sazyň aýratyn güýji bar. Haçan-da saz ýaňlanyp başlanda asudalyk, parahatçylyk duýgulary bizi gurşap aldy. Sebäbi bu saz diplomatiýanyň, parahatçylygyň we dost-doganlygyň sazydy. Soňra biz bu gudratly dutary elimize alyp maňlaýmyza syladyk).

ŞÜKÜR BAGŞYNYŇ DUTARY MILLI DIPLOMATIÝAMYZYŇ OŇONY DÄLMIDIR?!

— Bilbil aga, köp-köp sag boluň! Bu ajaýyp saz çalyň, Şükür bagşyny ýene tirsegine galdyrdyňyz! Şu ýerde biziň kellämize bir ajaýyp pikir gelýär. Biziň diplomatiýamyzyň milli mekdebi bolan Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň giň eýwanyna «Türkmeniň Ak öýi» gu-

— Bilbil aga, bu dutaryň geljegine näme garaşandygy hakda öz pikiriniizi aýdaýsaňyz. Dutary siz öz nesilleriňize miras galdyrmak isleýärsiňizmi ýa-da muzeýe tabşyrmakçymyсыňyz?

— Bilýäňizmi näme, bu dutaryň näçe ýaşynda-dygy belli däl. Sebäbi bu dutary Şükür

bagşa hem onuň halypasy beripdir. Dutar bolsa edil janly ýaly zatdyr. Ony sähel wagt ellemeseň, guramak bilen bolýar, çyg çekýär, ýarsýar. Şol sebäpdenem onuň yzygiderli aladasyny edip durmaly. Çalmasaňam, ony gujagynda saklamaly, sebäbi ol senden ýylylyk, mähir alýar. Men ony muzeýe hem tabşyryp bilerdim. Emma ol ýerde ulanylman, ýöne durup, ýarsar gider, agajy jaýrylar, zaýalanar. Men entäk bu arzyly dutary kime miras galdyrmalydygy barada doly karara gelemok.

— Bilbil aga, beren gyzykly gürünleriňiz üçin köp sagboluň. Bu arzyly dutary sylany Alla sylasyn!

Söhbetdeş bolanlar:
Seýli ARYŞOW, Ajaýyp NOBATOWA,
Halbibi SATLYKOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyplary.

Redaksiýadan:

Hormatly okyjylar, gazetimiziň şu sanynda hem institutymyzyň talyplary Seýli Aryşownyň, Ajaýyp Nobatowanyň, Halbibi Satlykowanyň «Şükür bagşynyň dutary milli diplomatiýamyzyň oňony dälmidir?!» atly söhbetdeşliginiň dowamyny çap etmek bilen, onda gozgalýan mesele barada öz pikirleriňizi gazetiniň üsti bilen beýan etmegiňize garaşarys!

PARAHATÇYLYK SAZYNY ÇALÝAN TAMDYRA

TÄZE ÝYLYŇ BOSAGASYNDAKY HOŞ HABAR

Tamdyra diýlip atlandyrylýan saz guralymyzyň milli diplomatiýamyzyň oňony hasaplanyljak bolmagynyň ýöne ýerden dälidigi gazetimiziň geçen sanynda çap edilen «Şükür bagşynyň dutary milli diplomatiýamyzyň oňony dälmidir?!» atly söhbetdeşlikde içgin beýan edilen. Hakykatdan hem, öz deň-duşlarymyzyň gurnan bu söhbetdeşligi diýseň täsirli. Onda Şükür bagşynyň dutarynyň Bilbil Mämmedowa gelip gowuşmagy bilen bagly taryhy wakalary şu wagtky eýesinden eşitmek has-da gyzykly. Bilbil Mämmedowyň 11 ýyldan bäri gözünüň göreji dek aýawly saklap gelyän bu dutary ýönekeý dutar däl! Ol türkmen diplomaty hökmünde düşünilýän Şükür bagşynyň 1871-nji ýylda öz garşydaşyny ýeňmek üçin parahatçylyk sazyny çalan jadyly dutar. Şükür bagşynyň dutary diňe bir türkmen diplomatiýasynyň oňony bolmak bilen çäklenmän, eýsem parahatçylygy, dost-doganlyk gatnaşyklary ündeýän öz-boluşly serişdedir.

Häzirki wagtda bolsa türkmen milli saz sungatynyň kämilleşmegi bilen dutaryň gymmaty diýseň artdy. ÝUNESKO-nyň Adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna girizmek üçin «Dutar ýasamak senetçiligi, dutarda saz çalmak we bagsyçylyk sungaty» hödürnamanyň teklipe edilmege bolsa munuň aýdyň mysalydyr.

Şeker HUDAÝBERENOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň III ýyl talyby.

Redaksiýanyň poçtasýndan: Seslenmeler

Diplomatiýanyň aýdyň nyşany

Dutar — bu täsin bir gudrat. Ol ajaýyp saz guraly bolmak bilen çäklenmän, eýsem, milli diplomatiýany sazlaýjy gural bolup hem türkmen halkyna hyzmat edipdir. Dutaryň her kirşinden geň enaýy, jadylaýjy mukam çykýar. «Yürekden çykan, yürege barar» diýlişi ýaly, saz sungatynda-da dutardan çykan owaz dertlere şypa, ýüreklere melhem, kalplara rahatlyk berýär. Munuň hakykatdan-da şeýledigi Şükür bagşynyň keşbinde açylyp görkezilýär. Ol öz halky üçin gulluk eden, dertlere derman tapan, ýurdy, Watany üçin janyny orta atan, edermen häsiýetli şahsyýet bolupdyr.

Hormatly Prezidentimiziň «Parahatçylyk sazy, dostluk, doganlyk sazy» atly ajaýyp eserinde Şükür bagşynyň obrazında saz gura-

lynyň güýji bilen duşmançylykly ýagdaýyň ylalaşyga, dostluga öwürüldiği görkezilýär.

Institutymyza çykyan «Ýaş diplomatiýa sesi» atly gazetde çap edilen «Şükür bagşynyň dutary milli diplomatiýamyzyň oňony dälmidir?!» atly makaladan hem görşümiz ýaly, bu saz guralynyň ýöne bir zat däl-de, parahatçylygyň ylalaşdyryjy guraly bolup durýandygy görkezilýär. Şu makalada ýene bir zat meniň ünsümi özüme çekdi. Ol hem şol dutaryň dünýäniň iki ýurdunda aýlanyp, ýene-de öz Watanyna dolanyp gelmegidir. Diýmek, bu dutar ýöne gural däl, ol jadyly, onda gudrat bar!

Gurbanjemał ÖDEGURBANOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň III ýyl talyby.

Makul pikir

«Ýaş diplomatiýa sesi» gazetinde «Şükür bagşynyň dutary milli diplomatiýanyň oňony dälmidir?!» atly makalada gozgalýan mesele bada-bat ünsümi özüme çekdi. Men ozaldan hem türkmen halkynyň taryhynda Şükür bagşy ýaly şeýle beýik şahsyýete we onuň taryhda diplomatiýany dabarandyrýan jadyly dutary bilen bitiren parahatsöýüjilik işine guwanýardym. Bu makalany içgin okap göreňinde bolsa üýtgeşik dutaryň häzirki günlerde hem türkmen halkyna täzeçe hyzmat edip biljekdigine göz ýetirýärsiň. Dogrudan hem, makalada beýan edilýän teklipe sadadan gelen täsin hem dogry pikir. Näme üçin durmuşymyzyň köp ugurlarynda oňonlar barka, öz milli diplomatiýamyzyň oňony bolmaly däl?! Biziň häzirki milli diplomatiýamyz hormatly Prezidentimiziň

baştutanlygynda ýyl geldigiçe halkara giňliginde barha dabaralanýar. Şeýle bolansoň, diplomatiýanyň hem dutar ýaly oňonynyň boljagy buýsandyryýar.

Şükür bagşynyň parahatçylyk sazyny çalan, häzirki wagtda bolsa gelip gowşan hoş habara görä, ÝUNESKO-nyň adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna giriziljek bolunýan türkmen dutarynyň oňon hökmünde ykrar edilmege hakykata doly laýyk gelyän işdir.

Şoňa görä-de, men hem bu pikiri iki elläp goldaýaryn.

Jennet OMAROWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň III ýyl talyby.

В ПОИСКАХ СРЕЛЫ РОДОЧАЛЬНИКА ТУРКМЕН

Уходящий год стал богатым на разнообразные важные и исторические события как на региональном, так и на всемирном уровне. В частности, и для меня год, прошедший под девизом «Туркменистан — Родина мира и доверия», стал незабываемым и останется в моей памяти навсегда. Потому что именно в этом году мне посчастливилось стать студентом одного из самых престижных вузов нашей страны —

Вот и заканчивается славный 2021 год — Международный год мира и доверия. Наступает год «Эпохи народа с Аркадагом», предвещающий еще большие успехи.

Института международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана, являющегося национальной школой туркменской дипломатии.

Уже завершается первое полугодие моего первого учебного года в этом институте, прошедшее в атмосфере энтузиазма. За этот короткий промежуток времени я успел познакомиться

со многими опытными и квалифицированными преподавателями, мастерами своего дела, обзавелся новыми друзьями, распознал много интересного о работе журналиста, в частности, о подготовке радио- и телепередач, о творческом процессе создания газеты. Нужно отметить, что меня сильно впечатлило искусство оформления газеты, и я стал обучаться этому креативному занятию у профессионалов, работающих в газете «Yaş diplomatyň sesi» Института международных отношений МИД Туркменистана. В частности, моим наставником на этом пути стал уже имеющий опыт работы в этой области Бакыдурды Гараев, студент II курса факультета международной журналистики нашего института.

Только недавно я понял, что нашел свое то самое, настоящее предназначение в жизни. Этому поспособствовало проведение интеллектуального конкурса «Юные вестники мира», организованного Институтом международных отношений МИД Туркменистана. В ходе конкурса участники со всех углов восьмизантного ковра пытаются дойти до самого центра, где расположен лук со стрелами Огуз хана. Этот процесс состязания стал для меня глубоко символическим, что я, надеюсь, тоже нашел свою стрелу в жизни, так же, как и старшеклассники, принимавшие участие в конкурсе. Ведь в стреле родоначальника туркмен таится неисчерпаемая тайна: так, по древнему преданию, Огуз хан отправил своих сыновей на поиски своего лука со стрелами во все концы света, где они завоевывали обширные территории и строили новые государства.

Как всем известно, наступающий год — год барса. А барс — очень резвое, быстрое, бесстрашное животное, отличающееся своей благородностью. И я, в свою очередь, желаю всем студентам, получающим высшее образование в нашем институте, с таким же настроением начать второе полугодие нынешнего учебного года и закончить его в духе барса. Конечно же хочу также пожелать всем своим товарищам удачи и успеха в учебе в наступающем 2022 году.

Аннаберди КАШАНОВ,
студент I курса факультета международной журналистики Института международных отношений
Министерства иностранных дел Туркменистана.

BMG-niň HALKARA GÜNLERI

The International Day of the Arabic Language

Arabic is one of the most widely spoken languages in the world. It is spoken by 450 million people that live in more than 20 Arabic speaking countries, such as Somalia, Eritrea, Chad, Djibouti, but also by millions of Arabs worldwide every day.

The International Day of the Arabic Language is annually celebrated on December 18 since 2012. The date coincides with the day in 1973 that the General Assembly of the United Nations adopted Arabic as the sixth official language of the Organization.

This year's World Arabic Language Day theme «Arabic Language, a bridge between civilisations» is a call to reaffirm the important role of the Arabic language in connecting people through culture, science, literature and many more domains.

Our people also used the Arabic alphabet from the 10th century until the twentieth century. From 1922 to 1925, the Arabic alphabet was reformed and replaced with the Jeddah (new) alphabet, which was used until the adoption of the new Turkmen alphabet based on the Latin alphabet on January 3, 1928.

Since most of the words in the Turkmen language have something in common with Arabic, Persian, and Russian, we must not only be fluent in our native language, but also Russian, English, as well as the languages of the peoples of the East, especially Arabic and Persian.

The President of FIFA proposed Arabic as official FIFA language of this Organization. It coincides with the conclusion of the FIFA Arab Cup Qatar 2022.

In increasingly globalized, digitalized and multilingual societies, the 2021 theme is of urgent relevance. It recognizes the changing world and the imperative to reinforce dialogue among nations.

Aygul MEREDOVA,
the 1st year student of the Faculty of International Relations
of the Institute of International Relations of the
Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan.

Международный день солидарности людей

Международный день солидарности людей (International Human Solidarity Day) по решению ООН отмечается ежегодно 20 декабря, начиная с 2006 года.

Солидарность — единство убеждений и действий, взаимопомощь и поддержка членов социальной группы, основывающиеся на общности интересов и необходимости достижения общих групповых целей, совместная ответственность.

26 января 1996 г. Генеральная Ассамблея ООН приняла резолюцию №A/RES/50/107 о провозглашении первого Десятилетия Организации Объединенных Наций по борьбе за ликвидацию нищеты. Именно этот документ и стал основой для утверждения данного международного праздника.

Резолюция ООН ссылается на Декларацию тысячелетия, в которой говорится, что солидарность является одной из фундаментальных и универсальных ценностей человечества, которые должны лежать в основе международных отношений в 21 веке.

Из истории праздника:

В марте 1995 года на Всемирной встрече была принята Копенгагенская декларация о социальном развитии. Участвующие страны взяли на себя обязательства по созданию равных условий для благоприятного социального развития человечества, одинакового доступа к услугам всем людям, добровольной репатриации беженцев в безопасных условиях, укреплению мира путем отказа от насилия и уважения многообразия, стремлению к цели искоренения нищеты, полной рабочей занятости населения, формированию и развитию справедливого и безопасного общества, уважению достоинства человека и повышению роли женщины в политической, социальной и иной жизни государства и мн. др.

Международный день солидарности людей, который каждый год посвящен определенной теме, отмечается во всем мире, но не является всеобщим выходным днем.

Новруз КУРБАНОВА,
студентка IV курса факультета международной журналистики Института Международных отношений МИД Туркменистана.

**Asmana bak, ýere bak,
görmäni başar!**

Bäsleşigi «gudrat» sözi bilen atlandyrmagymyzyň özboluşly manysy bar. Dogrusy, daşyndan birbada göräýmäge instituty-myzda akyl-paýhas bäsleşiginiň bu günki geçirilýän ikinji tapgyry hem (birinjisi 30-njy noýabrda geçirildi) özüniň filosofiýa beslenendigi, milli öwüşginlige baýlygy bilen tapawutlanýar diýäýmeseň, adaty bäsleşikleriň biri ýalydy. Mürzeleriň sowally bukjany paýlamalary, sekizburçlugyň sekiz burçundan okuwçylaryň merkeze ädimme-ädim golaýlaşmaklary, baş tapgyrda sowallara jogap bermeleri, «Pähimdarlar geňesiniň» agzalarynyň jogaplara baha bermeleri, Beýik Parfiýa döwletini esaslandyryjy Ärsak şanyň janlandyrylan keşbinde bäsleşigiň Senasynyň ýaňlanmagy – bularyň hemmesi bäsleşigiň öz şertine laýyklykda, talabalaýyk geçirilip duranlygyny habar berýärdi. Bu ýerde «gudrat» sözüni ulanar ýaly o diýen üýtgeşiklik ýokdy. Yöne bäsleşige Mäne babanyň «Her gijäni gadyr bil, her göreniňi Hydyr», Nejmeddin Kubranyň «Asmana bak, ýere bak, görmäni başar!» diýen sözlerinden, halypa mugallymymyz, žurnalistimiz Täçgeldi Gutlyýewiň: «Agaçlaryň aňyrsynda tokaýlaryň bardygy, şeýle hem aýsbergiň düýbündäki görünmeýän böleginiň bardygy» hakda aýdýandyndan ugur alnyp bakylsa, kalbyň hem ýüregiň bilen, millileýin we filosofiýalayyn seredilse, Ak öýüň içinde bolup geçýän wakalaryň gudrat kemi ýokdy.

Dogrudan hem, sekizburçluk haly ýöne haly däl. Ol ata-babalarymyzyň ruhy siňdirilen haly, älem-jahanyň simwoly. Sekizburçlugyň birinji dört burçlugy Zemini, ikinjisi Asmany aňladýan bolsa, bu bäsleşigiň filosofiýasyna zeminleýin baksak adaty dünýäniň adaty bäsleşigi bolup görünýärdi, emma, asmanlaýyn baksak welin, goja taryhdaky milliligi gurşap alan gudrat bolup görünýärdi. Okuwçylaryň sekiz tarapdan merkeze gelmeleri ýöne bir halydan ýöräp gelme bolman, eýsem, älem-jahanyň sekiz burçundan onuň merkezine — ok-ýaýly türkmen topragyna gelinýän ýalydy. Institutyň «E» binasy Ýer şarynyň göbeği — merkezi ýaly görünýärdi. Göýä öňki goja we häzirki şanly taryh didarlaşyp, görüşýän ýalydy. Misli Oguz hanyň 5 müň ýyl ozalky ok-ýaýly täzeden tapylyp, parahatçylykly geljegiň hatyrasyna belentden-belende gaýtadan galdyrylýan ýaly. Hakykatdan hem, bu ýaryş bize häzir hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda öňki beýik eýýamyň täzeden Kaknus guşy kimin döredilýändigini bäsleşikleýin görkezýärdi. Kuwwatly Parfiýa şalygyny esaslandyryjy Ärsak şanyň:

**Yüzlenýäriň size pentlerim bilen,
Gadym Parfiýada berkarar eden
Hatar-hatar şäher-kentlerim bilen...
Neslisiňiz ygrarynda sak duran:
Är çykan edermen, batyr saklaryň.
Ulus-ili bir agyza bakdyran,
Goragynda mydam parahatlygyň!
Soragynda adalatýň, haklygyň!
Pelegiň çarhyna bat beren bu ýurt
Yurdudyr gerçekteň, batyr alplaryň**

— diýip, türkmen halkyna bu ýerde aýdýan pendini bilen hormatly Prezi-

ATALYK MEKDEBINIŇ ÝÖRELGELERI BILEN: AKYL-PAYHAS BÄSLEŞIGI -2

SEKIZBURÇLUK DAN GAÝDYAN SEKIZ GUDRAT

dentimiziň «Yaşasyn parahat durmuş!» diýen goşgusynda bütin dünýä edýän pendiniň arasynda bitewilik görünýärdi.

Taryhyň ak patasyndan alnan güýç

Elbetde, ir bilen bäsleşik başlamanka «E» binada oňa gatnaşýanlar tolgunýardylar. Neneň tolgunmajak?! Birinjiden, bäsleşigi telewideniýe işgärleriniň ýazgy edip durmalary, «Türkmenportal» saýtynyň, «Yaş diplomatyň sesi» gazetiniň, «Atawatan Türkmenistan» saýtynyň habarçylarynyň barlygy olary örän tolgundyrady. Telewideniýäniň önünde durmak diýmek, ertesi günü «mawy ekranda»

gine galyp, bu Ak öýe ýyganan ýalydy. Onsoň, neneň tolgunmajak!

Ine, şu tolgundyryjy pursatda hem Döwlet muzeýine gidilip gelinmegi gowy medet beren hikmete öwrüldi. Şonuň üçin hem möhüm wakanyň ön ýanyndaky muzeýe gezelenç Parfiýa we Hun döwletleriniň şahsyýetlerinden pata alyp gelmek üçin gurnalan çärä meňzeýärdi.

* * *

Hawa, ýaryş başlanan badyna, bäsleşige ak pata alnyp gelinmegi taryhdan güýç alandygyny mese-mälüm görkezýärdi.

Göroglynyň: «Men ölsemde ruhum goldar sizleri» diýşi ýaly, hakykatdan hem,

ene-atalarynyň, mekdep ýoldaşlarynyň, bütin dünýäniň nazarynyň önünde durmak diýmek ahyryn.

Ikinjiden bolsa, olara goja taryh hem

nünde — älem-jahany aňladyp duran sekizburçly halyda-da, asmany, ýeri aňladan Ak öýde-de, ortada Oguz hanyň höküm-darlygyny we ilini aňladýan ok-ýaýynda-

seredip durdy. Ol ortada duran ritonlar hem ýöne ýadygärlikler däl, olaryň mysalynda parfiýa patyşalary ilçiler bilen bilelikde bu günki ajaýyp wakany synlap duran ýalydy. Diwarlardaky 24 tagmanyň mysalynda oguzyň 24 taýpasynyň ruhy bäsleşige gatnaşyjylaryň daşyny berk gurşap duran ýalydy. Mahlasy, göýä bütin 5 müň ýyllyk türkmen taryhy tirse-

da, institutymyzyň rektorynyň hormatly Prezidentimiziň ýaşlara aýdýan öwüt-ümdewleri esasynda sözlän sözünde-de, okuwçylaryň ýanlary bilen gelen mugallymlaryň özlärini alyp barşynda-da bardy.

Bäsleşigiň ýeňijileriniň ok-ýaýly gollaryna alyp görmelekleriniň mysalynda türkmen halkynyň özüni täzeden has gowy tanamasyny, 5 müň ýyllyk beýik

taryhyny has ýokary götermesini görmek bolýardy. «Taryh gaýtalanýar» diýilýän bolsa, bu belent ruhly görnüşde röwşen geljigimiziň geçmişdäki beýik taryhdanam has belende göteriljek hikmeti bardy.

— Men Daşoguz welaýatynyň Köneürgenç şäherindäki daşary ýurt dillerine ýöriteleşdirilen 8-nji orta mekdebiň taryh mugallymy Begenç Jumatow. Okuwçym Aýnur Döwletýarowa bilen bu bäsleşigiň geçirilýändigini eşiden badymyza uly depginde taýýarlyk görüp başladyk. Aýnuryň taryh dersine höwesli güýçli bolany üçin, ol taýýarlyk döwründe taryhymyza, diplomatiýa ugruna degişli edebiýatlary öwrenmekde yhlasyny gaýgymady. Aýnurda logiki pikirlenmede, ugurtapyjylykda başarnyklaryň has artjakdygyna ynanyaryn.

Rast, bäsleşik ok-ýaý, sekizburçluk, Ak öý filosofiýasyna ýugrulyp geçýän bolsa, bu ýerde filosofiýanyň «Mukdar hile geçýär» diýen kanunynyň hem öz wysalyny tapýandygy görünýärdi. Geçen gezekki tapgyr özüniň täzeçilligi, ilkinji gezek geçirilendigi bilen tapawutlanan bolsa, bu gezekki okuwçylaryň jogap berişleri has kämildi, jogaplar has anykdy, bäsleşigiň ruhy başgady. Sebäbi öňde goýlan maksat beýikdi.

Özi edebiýatçy bolmagyna garamazdan, diplomatiýa dünýäsine aralaşmak işleýän geljekki ýaş çapar Yhlas Hallyýew içki tolgunmasyny şeýle beýan etdi:

— Meniň çagalykdan bäri edebiýat äleminiň bir bölegi bolmak arzuwym bar. Edebiýatçy hem diplomat Gylyç Kulyýewiň ömri we döredijiligi bilen taňşanymda, ol meniň maksatlarymyň gahrymany hökmünde göz önünde janlandy. «Yhlas bilen aglasaň, sokur gözden yaş çykar» diýlişi ýaly, ýaryş başlamanka beýikleriň ak patasynyň alynmagy, soňra bolsa bäsleşigiň Ak öýde oguz pederlerimiziň ruhy goldawlarynyň astynda geçirilmegi meniň özüme bolan ynamyma ynam, ruhuma has-da ruh goşdy. Bularyň ählisiniň netijesinde men bäsleşigiň birinjiligiň eýelemek bagtyna mynasyp boldum.

«Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylyna uly sowgat

Hawa, bäsleşik Täze ýylyň bosa-gasynda sekizburçlukdan gaýdýan sekiz gudrat mysaly bolup geçmek bilen, milli diplomatiýa ulgamymyzyň hormatly Prezidentimize, ilhalka bagyşlan ajaýyp, gudratlaýyn täze ýyl sowgady bolup göründi. Goý, täze ýylymyz Oguz hanyň başa göterilen ok-ýaýly ýaly başymyza täç bolsun, on iki ay on iki sany parahatçylyk peýkamy bolup, dünýä dolsun!

**Aýgül MÄTIÝEWA,
Türkmenistanyň Daşary işler
ministrliginiň Halkara
gatnaşyklary institutunyň
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň V ýyl talyby.**

Пресс-конференция в Ашхабаде

С участием посла РФ в Туркменистане Александра Блохина в Ашхабаде состоялась пресс-конференция, посвящённая взаимодействию двух стран в различных областях по итогам 2021 года.

Дипломат отметил, что в Туркменистане вакцинировано 80% населения, а в России — 60%. В этом контексте, сказано, что Россия планирует доставить ближайшим вывозным рейсом в страну 10 тысяч доз вакцины «Спутник Лайт». В настоящее время Туркменистан закупил у России более 600 тыс. доз вакцин «Спутник V» и небольшое количество вакцины «ЭпиВакКорона».

Александр Блохин дал высокую оценку политике Туркменистана касательно афганской проблемы и содействию народу Афганистана. Полпред подчеркнул об определённой схожести позиций Туркменистана и РФ по данной теме, и что Россия также выступает за обеспечение мира в Афганистане и предоставления гуманитарной помощи стране.

Туркмено-российский товарооборот за 10 месяцев нынешнего года увеличился на 8,1% и составил \$729 млн, не рассматривая торговлю нефтепродуктов. Спрос на туркменский газ в России, как сказал российский посол, вырастет в 2 раза.

На брифинге приняли участие дипломаты других стран в Туркменистане, туркменские и иностранные сотрудники СМИ.

Совещание Кабинета Министров Туркменистана

На совещании Кабинета Министров страны, прошедшем под руководством туркменского лидера Гурбангулы Бердымухамедова 24 декабря в онлайн-формате, глава МИД Рашид Мередов выдвинул предложение открыть Международный информационный центр в составе Госкомитета по телевидению, радиовещанию и кинематографии для своевременного и систематического информирования мирового сообщества о предложениях страны международного уровня в политической, социальной, торгово-экономической, культурно-гуманитарной и других областях.

Три ключевые задачи стоят в основе деятельности нового Центра: периодическое и оперативное донесение до мирового населения новостей о туркменском государстве, используя современные медиатехнологии, освещение в местном информационном секторе точной информации о международных событиях в области политики, экономики, социума, а также формирование, поддержка и дальнейшее углубление прямых связей с другими мировыми информационными агентствами.

Turkmenistan, Iran review electricity cooperation

Minister of Energy of Iran Ali Akbar Mehrabian has held a phone call with Turkmenistan's Deputy Prime Minister for Construction, Energy, Water Management and Electricity Affairs Charymyrat Purchekov on expansion of cooperation in the field of electricity, Trend reports citing IRNA. According to paven.ir, the two officials underlined the need for developing fruitful exchanges in the field of electricity, reviewing the ways to enhance electricity exchanges, export of technical services and engineering as well as Iran-made electrical products to Turkmenistan. They also called for development of linking power generation networks of both countries. During the phone call, both sides gave importance to finding new ways to boost cooperation as a result of determination and moves adopted by new administration in Tehran, emphasizing that agreements made by Presidents of both countries should become operational. Iran's President Ebrahim Raisi and his Turkmen counterpart Gurbanguly Berdimuhamedov held talks on the sidelines of the 21st Meeting of SCO Council of Heads of State in Dushanbe, Tajikistan, on the 17th September 2021, as well as the 15th summit of the Economic Cooperation Organization (ECO) in Ashgabat, Turkmenistan, on November 28. The Iranian energy minister and the Turkmen deputy prime minister expressed hope that they would be able to hold face-to-face meeting in the near future in order to finalize the mentioned fields of cooperation and pave the ground for the implementation of the decisions.

Нефть дешевеет на предпраздничных торгах

Фьючерсы на нефть марки Brent с поставкой в феврале в ходе торгов упали в цене до 76,13 доллара за баррель.

При этом цена февральских фьючерсов на нефть американской марки WTI выросла накануне до 73,79 доллара за баррель, прибавив 1,42%. Организация стран-экспортеров нефти и союзники, в том числе

Россия, известная как ОПЕК+, скорее всего, будет придерживаться своего решения увеличить добычу нефти на 400 000 баррелей в день каждая.

Старейшее генеалогическое древо в мире создано с использованием ДНК

Ученые составили старейшее в мире генеалогическое древо от человеческих костей, захороненных в гробнице возрастом 5700 лет в Котсуолдсе в Великобритании.

Анализ ДНК обитателей гробницы показал, что похороненные там люди принадлежали к пяти непрерывным поколениям одной большой семьи. «Превосходное сохранение ДНК в гробнице и использование новейших технологий в восстановлении древней ДНК и анализ позволили нам раскрыть самое древнее генеалогическое древо, когда-либо реконструированное, и проанализировать его, чтобы понять что-то глубокое о социальной структуре этих древних сообществ», — отметил Иньиго Олальде из Университета Страны Басков в Испании, который был ведущим генетиком исследования и его соавтором.

Parker Solar Probe makes historic pass through Sun's atmosphere

The US space agency (NASA) is calling it a historic moment - the first time a spacecraft has flown through the outer atmosphere of the Sun.

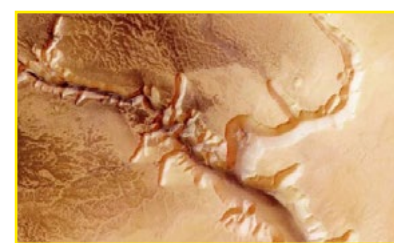
The feat was achieved by the Parker Solar Probe, which dipped, for just a short while, into a region around our star that scientists call the corona.

It occurred in April, but the analysis of data has only now confirmed it.

Parker had to withstand intense heat and radiation but gathered new insights on how the Sun works. The Parker Solar Probe is one of the most audacious missions ever mounted by the agency. Launched three years ago, its goal is to make repeated, and ever closer, passes of the Sun.

На Марсе обнаружили большое скопление льда

Исследователи обнаружили большие залежи льда под Гранд-Каньоном. Открытие было сделано с помощью зонда ЭкзоМарс-TGO планетологами из Нидерландов и России под руководством заведующего отделом ядерной планетологии Института космических исследований РАН Игоря Митрофанова. Исследователи предположили, что в приповерхностных

породах Хаоса Кандора количество воды составляет не менее 40%. Причем в виде чистого льда, который, по сравнению с другими подобными находками, находится в стабильном состоянии.

Sahypany taýýarlanlar: Aýlar ATAÝKOWA, Annaberdi KAŞAŇOW, Halkara žurnalistikasy fakultetiniň talyplary.

Сотрудничество с международными организациями

СНГ – ВО ИМЯ МИРА И ПРОЦВЕТЕНИЯ

Туркменистан активно сотрудничает с ведущими международными организациями и плодотворно выступает с миролюбивой позицией.

Одной из организаций, с которой Туркменистан поддерживает тесные отношения, является Содружество Независимых Государств (СНГ). Этому свидетельствует регулярное участие Туркменистана в заседаниях СНГ, направленные на укрепление экономических и гуманитарных связей в рамках Содружества. На днях уважаемый Президент принял участие в неформальном саммите глав государств СНГ, который прошёл в Санкт-Петербурге (Россия).

Участники саммита провели итоги председательства Беларуси в СНГ в 2021 году, обсудили актуальные проблемы и дальнейшие меры по повышению эффективности сотрудничества и социально-экономического развития стран — участниц сообщества.

Содружество Независимых Государств (СНГ) было создано 8 декабря 1991 года с целью развития сотрудничества в политической, экономической, экологической, гуманитарной и

деятельности организации. В рамках своего правового статуса Туркменистан активизировал многостороннее и двустороннее сотрудничество с Содружеством Независимых Государств, оказывая всестороннюю помощь в укреплении дружественных и добрососедских отношений, которые исторически объединяли народы государств-членов.

В 2019 году под председательством Туркменистана на высоком организационном уровне был проведен ряд важных встреч и консультаций, направленных на достижение конкретных результатов. Они предусматривают укрепление сотрудничества в области энергетики, транспорта и коммуникаций между странами СНГ, в том числе продвижение и расширение

культурной сферах, внесения вклада в социально-экономическое развитие государств-членов, а также в межгосударственные отношения. Штаб-квартира СНГ находится в городе Минске (Беларусь). В состав стран СНГ входят Азербайджан, Армения, Беларусь, Казахстан, Кыргызстан, Молдова, Россия, Таджикистан и Узбекистан. В соответствии со статьей 1 Устава СНГ, Содружество призывает к дальнейшему развитию и укреплению дружеских, добрососедских отношений, международного согласия, доверия и взаимовыгодного сотрудничества между государствами-участниками. Работа организации направлена на обеспечение мира и безопасности, защиту прав и свобод человека в соответствии с общепризнанными принципами и нормами международного права, оказание взаимной правовой помощи. Нейтральный Туркменистан — ассоциированный член СНГ. Отличительной особенностью данной правовой ситуации является то, что она позволяет государствам-членам участвовать только в определенных видах

масштабных культурных, гуманитарных, научных, образовательных, спортивных связей. Такие мероприятия, как XIV Форум творческой и научной интеллигенции СНГ, заседание Межправительственного координационного совета по саженцам и заседания Совета глав правительств, еще больше повысили престиж Туркменистана в Содружестве. 13 сентября того же года в столице также состоялось 83-е заседание Экономического совета СНГ.

Созидательная политика, реализуемая под руководством нашего уважаемого Президента, направленная на развитие плодотворного сотрудничества, организацию и проведение мероприятий, полностью поддерживается на международном уровне.

Мяхри ХОДЖАЕВА,
студентка II курса
факультета международной
журналистики Института
международных отношений
Министерства иностранных
дел Туркменистана.

Beýik Ýüpek ýolunyň ugrunda ýerleşýän ýadygärlikler

GADYMY ÝADYGÄRLIKLER – GOJA TARYHYŇ «JEMŞIT JAMLARY»

Ata Watanymyz Türkmenistanyň gündogardan günbatara tarap uzaýan Garagum çöli baş welaýaty daşyna üşürüp oturan desterhana meňzeýär. Her welaýatyň bolsa, gadymyýetde Beýik Ýüpek ýolunyň boýunda ýerleşen taryhy-medeni ýadygärlikleri bardyr. Olar özüniň gadymylygy bilen bu gün dünýä yüzüni haýrana goýýar. Biziň günlerimize çenli saklanyp galan gümmezleriň, mawzoleýleriň, tapylan taryhy tapyndylaryň her bir böleginde taryhy, Beýik Ýüpek ýoly bilen baglanyşykly yzlaryny görmek bolýar. Şol ýadygärlikleriň biri-de ýurdumyzyň demirgazygynda ýerleşýän Köneürgenç taryhy medeni ýadygärlikler toplumdur. Taryha nazar salsak, Köneürgenç gadymy Horezmiň paýtagty bolupdyr. Taryhda «Mün derwezeli şäher» diýlip atlandyrylýan gadymy Köneürgenjiň üstünden Beýik Ýüpek ýolunyň bir böleginiň geçmegi, bu ýerde söwdanyň we syňahatçylygyň ösmegine uly itergi beripdir. Köneürgençde geçirilen gazuw-barlag işleri netijesinde tapylan owadan, berk önümler bu ýerde hünärmentçiligiň ýokary derejede ösändigine şaýatlyk edýär.

Hormatly Prezidentimiz özüniň «Türkmenistan – Beýik Ýüpek ýolunyň ýüregi» atly kitabyňyň «Daşoguznyň gadymy topagynda» atly bölümünde «Gadymyýetde ökde binagär ussalaryň, suratkeşleriň hem-de bezeg haşamçylaryň şäheri hökmünde şöhratlanan

bu şäheriň iň ýokary gymmatlygy irki döwürlerde olaryň bina eden täsin arhitektura ymaratlarydyr» diýip belleýär. Keremli Köneürgenç taryhda Genç bilen Hüýrünüň altyn sepen topagydyr. Şu toprakdan bina bolan Nejmeddin Kubranyň aramgähi, Gutlug Temiriň minarasy, Mamunyň minarasy, soltan Tekeşiň, II Arslanyň aramgähi, Törebeg hanymyň Kümme diňe bir Türkmenistanyň däl, eýsem, dünýäniň iň gadymy ýadygärlikleriniň sanawynda mynasyp orny eýeledi. Şeýle ýadygärlikleriň biri «Kerwensaray» ady bilen tanalýan binadyr. Bu bina barada Türkmenistanyň Taryhy we medeni ýadygärlikleri goramak, öwrenmek hem-de rejelemek baradaky milli müdirliginiň başlygy Muhammet MÄM-MEDOW şeýle diýýär:

— Köneürgençdäki syr perdesi syrylmadyk ýadygärliğin biri bolan «Kerwensaray» ady bilen tanalýan binany ilkinji öwrenen alym A.Yakubowskidir. Onuň baryp, 1928-nji ýylda bu binanyň orta asyr kerwensarayynyň galyndysy bolan bolmagy mümkin diýen çaklamasy ylymda berk ornaşypdyr.

(Dowamy bar).

Aýlar ATAÝKOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň II ýyl talyby.

Baş Arçanyň baýramçylyk öwüşginleri

Täze ýylyň bosagasynda

Ýurdumyzyň Baş arçasynyň köpöwüşginli ysýklaryň ýakylmagy hemmeleriniň söýýän hem-de sabyrsyzlyk bilen garaşýan, jadyly we syrly, şadyýan hem-de hoşniýetli Täze ýyl baýramyň ýakynlaşyp gelýändigini habar berdi. Depesinde «2022» ýazgylý sekişburçly ýyldyz ornaşdyrylan owadan Arçanyň beýikligi 41 metre, ini bolsa 16 metre barabardyr.

Paýtagtymyzdaky owadan Arçanyň yzysüre welaýatlarda, ýurdumyzyň şäherleriniň we obalarynyň baş meýdançalarynda ornaşdyrylan Täze ýyl arçalarynyň ählisi täsin ysýklar bilen öwşün atyp başlady.

Arçalaryň ilkinji çyra bezeginiň Edward Jonson tarapyndan oýlanyp tapylandygy çaklanýlar. Ol 1882-nji ýylda dürli reňkli lampalary sim bilen birleşdirýär. Beýleki çeşmeler bu çyra bezeginiň lampalar bilen yzygiderli işleýän telefon kompaniýasynyň işgäri Amerikaly Ralf Morris tarapyndan oýlanyp tapylandygyny öňe sürýärler. Ol 1895-nji ýylyň önüsyrynda Arça agajyny bezemek üçin çyra bezeglerini ulanmagy teklipl edýär. Bu pikir üstünlikli amala aşyrylýar. Şol wagta çenli ep-esli adam elektrik enjamlary bilen

ýakyn tanyşdy. Şonuň üçin bezegi özbaşdak birikdirmek kyn däldi. Ilkinji çyra bezegi 1895-nji ýylda Täze ýyl agajyny bezemek üçin ulanylýar.

Häzirki wagtda çyra bezegleriniň birnäçe görnüşi bar. Adaty çyzykly dizaýndan başga-da, lampalar simiň üstünde biri-birine ýerleşende, has çylşyrymly nagşlary hem emele getirýärler. Muňa «ýagtylyk perdesi» ýada «ýagtylyk ulgamy» ýaly nagşlary mysal getirip bolar. Ýöne çyra bezeginiň dizaýnynda iň möhüm üýtgeşiklik, ysýklandyryjy elementler hökmünde ysşyk — diodly lampalara geçmek boldy. Has ygtybarly, tygşyly we has ýagty saýýarlar, şeýle hem has uzak dowam edýärler.

Häzirki wagtda ýurdumyzyň ähli künjekleri baýramçylyk ruhuna gursalyp alyndy. Paýtagtymyzyň köçeleri we meýdançalary bezeg çyralary bilen ysşyklanylýar. Täze ýyla taýýarlyklar bilen baglanyşykly ähli zatlar — arça agajynyň bezegleri we oýunjaklary, çagalalar we ulular üçin sowgatlar toplumu hemmeleriň ünsüni magnit ýaly özüne çekýär.

Sülgün NEPELOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunyň Halkara ykdysady gatnaşyklary kafedrasynyň mugallymy.

Institutymyzyň durmuşyndan: Möhüm wakalar

«HALKYŇ ARKADAGLY ZAMANASY» ÝYLYNA BAGYŞLANAN MASLAHAT

2021-nji ýylyň 29-njy dekabrynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutunda 2022-nji ýylyň «Halkyň Arkadagly zamanasy» atly şygarynyň hem-de ýörite nyşanyň tassyklanylmagy mynasybetli maslahat geçirildi. Oňa Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň ýolbaşçylary, hormatly Ilçiler, Halkara gatnaşyklary institutynyň

ýylyň şygaryny «Halkyň Arkadagly zamanasy» diýip atlandyrmak baradaky öňe süren teklibiniň tassyklanylandygy hakyndaky habaryň tutuş ilimiz bilen bir hatarda, milli diplomatiýa ulgamy myzyň işgärleri tarapyndan hem uly ruhbelentlik bilen kabul edilendigini nygtadylar.

Çykyş edenleriň belleýişleri ýaly, 2022-nji ýylyň şygarynyň many-mazmuny halkymyzyň erk-isleginiň beýanydyr hem-de hormatly Prezidentimiziň halkymyzy has-da eşretli durmuşda ýaşatmak ugrundaky giň gerimli işlerini, amala aşyran ählitaplaýyn özgertmelerini hem-de parahatçylyk söýüjilikli başlangyçlaryny giňden wagyz etmekden ybaratdyr.

Dabara gatnaşyjy Türkmenistanyň mundanbeýläk-de durmuş-ykdysady taýdan ösdürilmeginde hem-de dünýä derejesindäki abraýynyň ýokarlanmagynda, ýurdumyzyň daşary syýasatynyň has-da dabaralanmagynda bitirýän ägirt uly hyzmatlary üçin döwlet Baştutanymyza alkys sözlerini aýdyp, «Halkyň Arkadagly zamanasy» ýylynda milli diplomatiýamyznyň täze şöhratly işlere we beýik özgertmelere beslenjekdigini nygtadylar.

Altyn MAGTYMOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň mugallymy.

Medeni diplomatiýa

MILLI GYMMATLYKLARYMYZYŇ HALKARA YKRARY

Medeni diplomatiýa jemgyýetçilik diplomatiýasynyň bir görnüşidir we adamzat üçin semantik mazmun döredýän gymmatlyklaryň toplumdur. Ol halkara jemgyýetçiligine habar bermek, bilim we medeniýet pudagyndaky beýleki halklar bilen gatnaşyklary saklamak we ösdürmek, medeni gymmatlyklary alyşmak, daşary ýurtlarda özüne çekiji keşbi döretmäge gönükdirilen jemgyýetçilik diplomatiýasynyň esasy düzüm bölegi bolup durýar.

Ýurdumyzyň soňky ýyllarda gazanan ägirt uly üstünlikleri türkmen halkynyň baý taryhy we medeni mirasyny, maddy, ruhy, ahlak gymmatlyklaryny ýaýratmak mümkinçiligini has-da giňelttdi. Mundan başga-da, biziň ýurdumyzyň medeni hyzmatdaşlygy parahatçylygyň we ynanyň möhüm guralyna öwürüldi we «Bitarap Türkmenistanyň daşary syýasat ugrunyň 2017—2023-nji ýyllar üçin Konsepsiyasyna» doly laýyk gelýär. Bu hakykat diňe bir dünýä intellektualaryna goşulmak bilen çäklenmän, eýsem, milli ösüşiň we Türkmenistanyň daşary syýasatynyň organiki taýdan baglanyşly meselelerini üstünlikli durmuşa geçirmäge mümkinçilik berýän Birleşen Milletler Guramasynyň bilim, ylym we medeniýet boýunça ýöriteleşdirilen guramasy (ÝUNESKO) bilen hyzmatdaşlykda aç-açan ýüze çykýar.

Garaşsyzlyk ýyllarynda Türkmenistanda möhüm ähmiýete eýe bolan maddy we maddy däl medeni mirasyny goramagyň we ýaýratmagyň täsirli ulgamy döredildi. Bularyň hemmesi ÝUNESKO-nyň Bütindünýä mirasynyň sanawyna biziň dünýä ähmiýetli medeni we taryhy ýadygärliklerimiziň girizilmegi boýunça halkara gepleşikleriniň ösdürilmeginde sebäp boldy.

Bular, ilkinji nobatda, «Gadymy Merw», «Köneürgenç» we «Nusaý» döwlet taryhy we medeni goraghanalaryny öz içine alýar. Bu taryhy ýadygärlikler degişli zygiderlilikde, birinjisi 1999-njy ýylda, ikinjisi 2005-nji

ýylda, üçünjisi 2007-nji ýylda hasaba alyndy. Halkymyzyň şöhratly taryhynyň nyşany bolan bu täsin binagärlik ýadygärlikleri Merkezi Aziýanyň taryhy mirasynyň aýrylmaz bölegidir. Olar sebitiň şäher gurluşygynyň we medeniýetiniň ösmegine goşant goşan gadymy binagärleriň iň ýokary ussatlygynyň subutnamasydyr.

Mundan başga-da, «Görogly» dessançylyk sungaty, «Küştdepdi aýdym we tans dessury», şeýle-de «Türkmen milli halyçylyk sungaty» adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna girizildi. Golaýda bolsa

ýurdumyza şeýle mazmunly hoş habarlaryň nobatdakysy gelip gowuşdy. Has takygy, «Dutar ýasamak senetçiligi hem-de dutarda saz çalmak we bagşyçylyk sungaty» Adamzadyň maddy däl medeni mirasynyň sanawyna girizildi.

Bu çözüň Guramanyň Hökümetara komitetiniň 2021-nji ýylyň 13 — 18-nji dekabry aralygynda onlaýn görnüşinde geçirilýän 16-njy mejlisiniň barşynda biragyzdan kabul edildi. Bularyň hemmesi hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda milli diplomatiýamyznyň täze hil derejelerine çykyp, batly gadamlar bilen öňe barýandygynyň aýdyň subutnamasydyr.

Nurana MUHYÝEWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara gatnaşyklary fakultetiniň III ýyl talyby.

Laureatlarymyzy gutlaýarys

Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda ýurdumyzda ýaşlary hemmetaraplaýyn goldamak, olary zähmet we döredijilik üstünliklerine ruhlandyrmak bilen bagly uly işler durmuşa geçirilýär.

Şu maksat bilen ýurdumyzyň jemgyýetçilik guramalary, ýokary okuw mekdepleri we gazet-žurnallaryň redaksiýalary tarapyndan dürli bäsleşikler zygiderli guralýar. Şeýle bäsleşiklere biziň institutymyzyň talyplary hem işjeň gatnaşyp, baýrakly orunlara eýe bolýarlar. Täze ýyl baýramynyň öňüsrasynda talyplarymyzyň döredijilik üstünlikleri barada ýene-de bir hoş habar gelip gowuşdy. Has takygy, 30-njy dekabrdaky ýurdumyzyň iň baýry neşirleriniň biri bolan «Türkmenistan» gazetiniň redaksiýasy bilen Türkmenistanyň

Magtymguly adyndaky Ýaşlar guramasynyň Merkezi geňeşi tarapyndan «Türkmenistan — parahatçylygyň we ynanyşmagyň Watany» ýylynda hormatly Prezidentimiziň baştutanlygynda dur-

muşa geçirilýän beýik işleri açyp görkezmek hem-de wagyz etmek maksadından ugur alnyp yglan edilen «Garaşsyz, baky Bitarap Türkmenistan ýaşlaryň gözi bilen» atly döredijilik bäsleşiginiň jemi jemlenildi. Bu bäsleşikde Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň 1-nji ýyl talyby Mätgurban Mätgurbanow «Bagtyň güneş bolup dogýan ülkesi» atly makalasy bilen baş baýraga mynasyp boldy,

şeýle-de şol fakultetiň 2-nji ýyl talyby Aýlar Atajykowa «Halkyň Arkadagly zamanasynda» atly makalasy bilen ýeňiji bolmagy başardy. Bu döredijilik bäsleşiginde öňe saýlanmagy başaran talyplaryň «Yaş diplomatyň sesi» gazetimizniň hem döredijilik toparynyň işjeň agzala-

rydygy bizi guwandyrýar. Talyplarymyzyň gazanan bu döredijilik üstünlikleri biziň ýokary okuw mekdebimizde bilim alýan ýaşlaryň batly gadamlar bilen öňe barýan eziz Diýarymyzyň şanly ösüşlerini mynasyp wasp etmede işjeňlik görkezýändigini subut etmek bilen birlikde, olaryň geljekde Gahryman Arkadagymyzyň öňdengörüjilikli içeri we daşary syýasatından gelip çykýan wezipeleri göwnejaý ýerine ýetirjek kâmil halkaraçy hünärmenler bolup ýetişjekdiklerine hem berk ynamy döredýär. Ýeri gelende aýtsak, bu bäsleşik ýurdumyzyň 35 ýaş çenli bolan ähli raýatларыnyň arasynda geçirilip, eminler agzasy gelip gowşan makala, oçerk, söhbetdeşlik žanrlarynda ýazylan işleriň 122-siniň arasyndan iň gowy 21 sanysyny sylaglandyrmak barada karara geldiler.

Gurbanmyrat AŞYROW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň I ýyl talyby.

Täze ýyl baýramynyň dürli ýurtlarda belenilişi

Bütün dünýäde bolşy ýaly, gözeli Diýarymyzda hem Täze ýyl çagalaryňam, ulularyňam gowy görýän baýramy. Tamamlanyp barýan ýylyň iň soňky pursatlary hemmeler sagadyň iki diliniň hem on ikiniň üstüne barmagyna sabryzlyk bilen garaşýarlar we Täze ýyly şatlykly garşy alýarlar. Ildeşlerimiz saçaklaryny dürli tagamlar bilen bezeyärler, ýakynlaryny, dost-ýarlaryny sowgatlardy ýakymly sözler bilen gutlaýarlar. Şeýle дәpleriň ähli halklarda diýen ýaly birmeňzeş bolmagyna garamazdan, bu baýramy garşylamagyň özboluşly aýratynlyklary hem bar. Geliň, olaryň birnäçesi bilen tanyşalyň.

Hudaý ýaşayar» diýip hasap edýärler. Olaryň ynamyna görä, Hudaý Täze ýylda ýokary uçup gidýärmiş we bolýan öýüniň maşgalasynyň her bir agzasyynyň tamamlanyp barýan ýyly nähili geçirendigi barada asmandakylara gürrüň berýärmiş.

Ýaponiyada

Täze ýyly garşylamaga taýýarlanylýan döwürde dükaneleriň penjireleriniň öňi arça we Aýazbabanyň keşbi bilen bezelýär. Ýary gije ybadathanalarda jaňlar 108 gezek urlandan soň, Täze ýyl gelýär. Şol wagt ýaponlar gülüp başlaýarlar. Munuň özüne ýetik sebäbi bar. Olar gülkiniň ýylyň dowamynda üstünlük getirjekdigine ynanýarlar.

Gresiyada köp asyrlardan bäri dowam edip gelýän bir дәp bar. Şoňa görä, öýüň maşgalabaşsýs ýary gije daşary çykýar we naryň miwesini diwara uryar. Eger şonda onuň дәneleri bütün howla ýaýrap gitse, ol geljek ýylda maşgalanyň bagtly ýaşajagynyň alamaty diýlip kabul edilýär. Olar myhmançylyga ýanlary bilen daşyna garaharsaň örtülen daşjagalary alyp gidýärler we ony baran ýerlerinde goýup gaýdýarlar. Şonda olar: «Goý, şu öýüň eýesiniň pullary hem şu daş ýaly agyr bolsun!» diýip, dileg edýärler.

Wyetnamda Täze ýyly «Tet» diýilýär. Ony 21-nji ýanwar bilen 19-njy fewral aralygynda garşy alýarlar. Baýramyň belenilýän senesi her ýyl üýtgäp durýar. Wyetnamlylar: «Her bir öýde

Braziliyada

hem bu baýramy garşylamagyň özboluşly aýratynlygy bar. Günorta Amerikada ýerleşýän bu ýurduň zenanlary ummanyň suwa düşülýän ýerleriniň kenarlaryndaky çägäniň üstünde müňlerçe şemleri ýakýarlar. Olar şol gün uzyn köynek geýýärler we şol durşuna suwa girip, gülleriň ýapraklaryny ummana oklaýarlar.

Awstraliyada

Täze ýyl baýramy belenilýän döwürde gar bolmaýar. Bu ýurtda Aýazbabanyň gar-da typyp ýöreyän arabasyny çeker ýaly sugun-da, arça-da ýok. Şonuň üçin hem bu ýerde geçýän dabaralara Aýazbaba suwa düşülýän eşikde gelýär. Onuň başynda gyzyl papagy, eňeginde bolsa ak sakgaly bolýar. Ähli halklarda hem Aýazbaba ýa-da Santa Klaus bu baýramyň esasy gahrymanlary bolup, sowgat paýlaýarlar we hemmelere gowy arzuwlary edýärler.

**Internet maglumatlary esasynda taýýarlan
Guňça HAMEDOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara
gatnaşyklary institutynyň Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň II ýyl talyby.**

Täze ýyly yüzlenme

**Täze ýylym, geç ojaklaň törüne,
Ömürlere bahar-ýazy alyp gel!
Şatlyk paýlap ynsanlaryň göwnüne,
Ykballara nurly güneş bolup gel!**

**Bagt ber aşyklaň goşa ýüregne,
Bat ber ykballaryň batly küregne,
Gaýgy-gussaň, aladanyň deregne,
Tonna-tonna şagalaňy alyp gel!**

**Saglykdan, beglikden kem etme paýy,
Toý-baýrama besle her günü-äýy,
Gowuşsyn aşyňa wepaly ýary,
Söýgi, bagt, agzybirlik alyp gel!**

**Sona HALYKOWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň IV ýyl talyby.**

GYŞ SÄHERI

**Ýapragy dökülen çyplaň agaçlaň,
Şahasyn oýnaýar gýşyň şemaly.
Belki bu gün aňşam güýçli gar ýagar,
Penjiräni bezär gýşyň aýazy.**

**Ertir säher bilen açamda gözlem,
Gar basypdyr ähli zadyň üstüni.
Akja gar hem ýagýar ýuwaş-ýuwaşdan,
Ýok edipdir ýoluň-ýodaň ugruny.**

**Penjirede nepis-nepis nagyşlar,
Gýşyň aýazlary suratkeş ýaly.
Daşarda çagalar gülsüp oýnaýar.
Bir-birine zynýar, togalak gary.**

**Söýýäriň gýş paslyň, akja garyny,
Tereň säherini, ter howasyny,
Garlary päkize mahmal mysaly,
Ýanwar aýy, gýş säheri bir günü.**

**Şemşat JEPBAROWA,
Türkmenistanyň Daşary işler
ministrliginiň Halkara
gatnaşyklary institutynyň Halkara
žurnalistikasy fakultetiniň
III ýyl talyby.**